

Preživetvena raven za slovenščino (2016), *Sporazumevalni prag za slovenščino* (2004), *Opisi ravni jezikovnega znanja* (2004) in *Skupni evropski jezikovni okvir* (2011) ter njegov dodatek (2018). Jezikovnim načrtovalcem in oblikovalcem jezikovne politike pa ta program ponuja kratko in jasno opredelitev oz. opis posameznih ravni jezikovnega znanja.

Poimenovanje *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* dejansko najbolje povzema celotno vsebino programa, tako na področju izobraževanja (učenja in poučevanja) kot preverjanja in certificiranja znanja slovenščine v oblikah, ki niso vključene v preostale javno veljavne programe. Zanj smo se odločili, ker želimo vanj vključiti čim širši krog končnih uporabnikov. Termin tujec (v poimenovanju programa *Slovenščina za tujce*) s strokovnega in formalnopravnega stališča ne ustreza več in je v tem kontekstu zaznamovan (ne vključuje npr. pripadnikov manjšin in priseljencev, ki po svojem formalnopravnem statusu nikakor niso tujci). V strokovni literaturi se pogosteje uporabljajo zveze tuji govorec, uporabnik slovenščine kot drugega in tujega jezika (v primerjavi z domači, naravni, tudi materni govorec).¹ Poimenovanje, ki ga predlagamo, je bolj univerzalno: vključuje tako govorce slovenščine kot jezika okolja, kot tiste, ki imajo slovenščino za svoj drugi jezik in vse, za katere je slovenščina dejansko tuji jezik (npr. študentje na univerzah v tujini, ki se udeležujejo tamkajšnjih programov učenja slovenščine, bi pa npr. potrebovali uradno potrdilo o znanju slovenščine, ki bi ga lahko pridobili z udeležbo na izpitu po tem programu).

3. Namen programa

Namen programa je pridobivanje in nadgrajevanje oz. zviševanje zmožnosti sporazumevanja v slovenščini pri odraslih govorkah in govorcih² slovenščine kot neprvega jezika. Ker izhaja iz konkretnih sporazumevalnih potreb odraslega udeleženca, ne pomeni le izboljšanja njegove splošne izobraženosti, temveč tudi uspešnejše vključevanje v družbo in na trg dela ter hkrati pomembno prispeva k družbeni koheziji. Program *Slovenščina kot drugi in tuji jezik* (SDTJ) je javnoveljavni program po katerem se ne pridobi javnoveljavna izobrazba, sodi v sklop programov za zviševanju ravni pismenosti in temeljnih zmožnosti, po 16. členu Zakonu o izobraževanju odraslih (Ur. l. RS, št. 6/2018).

Ker program udeležencu izobraževanja omogoča tudi potrjevanje njegove zmožnosti sporazumevanja v slovenščini oz. pridobitev javno veljavne listine, to v širšem kontekstu pomeni tudi uresničevanje formalnopravnih določb o znanju slovenščine, ki jih prinašajo na primer Zakon o državljanstvu RS (Ur. l. RS 24/07), Zakon o zdravniški službi (Ur. l. RS 88/16), Zakon o zdravstveni dejavnosti (Ur. l. RS 88/16), Zakon o urejanju trga dela (Ur. l. RS 75/2019) in drugi predpisi.

Program SDTJ je v celoti usklajen z dokumentom *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje* (2011; v nadaljevanju SEJO) in njegovim Dodatkom, ki ga je Svet Evrope objavil leta 2018 (gl. pogl. Literatura in reference). SEJO pomeni pomembno izhodišče za jezikovne izobraževalne programe v mednarodnem, še posebej evropskem prostoru, saj omogoča transparentnost in primerljivost programov jezikovnega izobraževanja preverjanja in certificiranja jezikovnega znanja v neprvih jezikih.

S tem programom, ki omogoča pridobivanje in nadgrajevanje oz. zviševanje zmožnosti sporazumevanja v slovenščini pri odraslih govorkah in govorcih slovenščine kot neprvega jezika, se uresničuje tudi eden od ukrepov, predvidenih v Resoluciji o Nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018 (Ur. l.

¹ Dodatek SEJA ukinja ločevanje med domačim/naravnim in tujim govorcem ter ga nadomešča z zvezo uporabnik jezika.

² Moška slovnična oblika se v tem dokumentu nanaša na katerikoli spol.